

Integrative medicine & Leefstijl Geneeskunde Oncologie

Kelly Dollenkamp

Physician assistant Hematologie

Post doc: Integrative medicine en leefstijl geneeskunde

November 2025: patiënten vereniging blaas- nierkanker

gelre ziekenhuizen

Zorg beter voor elkaar

Agenda

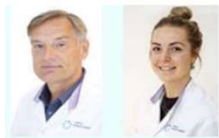
1. Wat is integrale geneeskunde en leefstijl?
2. Ontwikkelingen in Nederland
3. Wat kan ik zelf?
4. Supplementen
5. To take home 😊

Ontwikkelingen in NL

Spreekuur integratieve oncologie in het ziekenhuis

gelre ziekenhuizen

Máxima Oncologisch Centrum

Integrative medicine binnen Máxima Oncologisch Centrum

Begeleiding bij het verlichten van klacht

‘De tijd is rijp om mensen integraal te behandelen’

Redactioneel

Saskia Engbors

25 oktober 2024

Sinds een jaar biedt Gelre ziekenhuizen een spreekuur integrale geneeskunde oncologie aan. Dit richt zich op het verbeteren van de algehele gezondheid en de kwaliteit van leven van patiënten, in aanvulling op de reguliere medische behandeling. Aan het roer staat Kelly Dollenkamp, physician assistant hematologie, integratieve medicine en leefstijl geneeskunde oncologie. “Patiënten kunnen zelf veel doen om hun gezondheid te bevorderen en klachten te verminderen.”

Gelre ziekenhuizen start spreekuur integrale geneeskunde voor patiënten met kanker

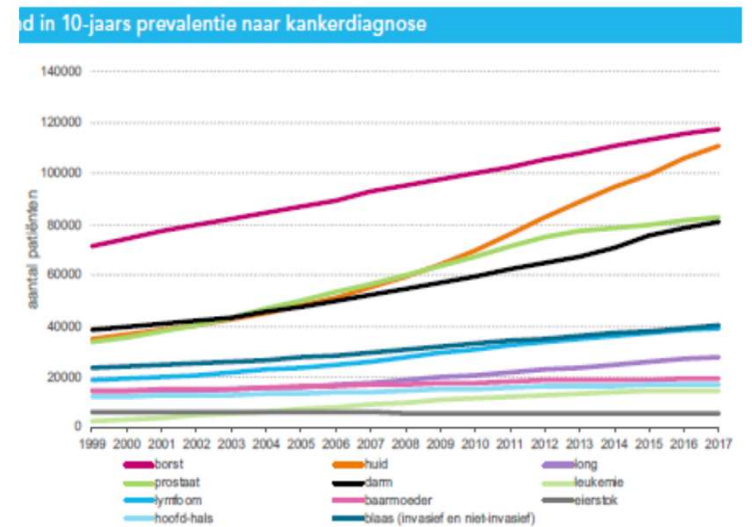
8 april 2024

Gelre ziekenhuizen is onlangs gestart met een nieuw spreekuur bij polikliniek Interne Geneeskunde: het spreekuur integrale geneeskunde. Dit spreekuur richt zich op het verbeteren van de algehele gezondheid en de kwaliteit van leven van patiënten met kanker als aanvulling op de reguliere medische behandeling.

Yoga, acupunctuur of mindfulne
Gelre ziekenhuizen heeft nu
spreekuur over levensstijl voor
patiënten met kanker

Gelre ziekenhuizen is onlangs begonnen met een nieuw spreekuur over levensstijl voor patiënten met kanker. Con

Het risico om kanker te krijgen neemt gestaag toe. Dat blijkt uit het Trendrapport Kanker in 2032 van het integraal kankercentrum Nederland (IKNL) dat onlangs verscheen. De helft van alle Nederlanders wordt vroeg of laat met kanker geconfronteerd. Bij vrouwen is dat 47%, bij mannen 54%.

Door vergrijzing als leefstijl!

Dit is nu, toch?

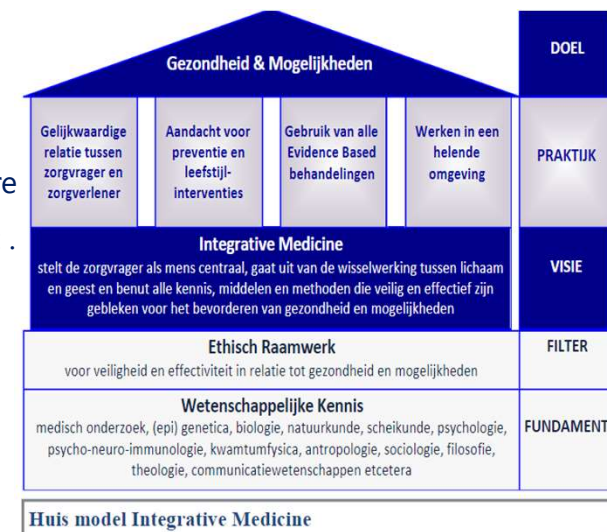
Wat is Integrale Geneeskunde?

Integrative oncology is a patient-centered, evidence-informed field of cancer care that utilizes mind and body practices, natural products, and lifestyle modifications from different traditions alongside conventional cancer treatments.

Integrative medicine aims to optimize health, quality of life and clinical outcomes across the cancer care continuum and to empower people and become active participants before, during and after treatment.

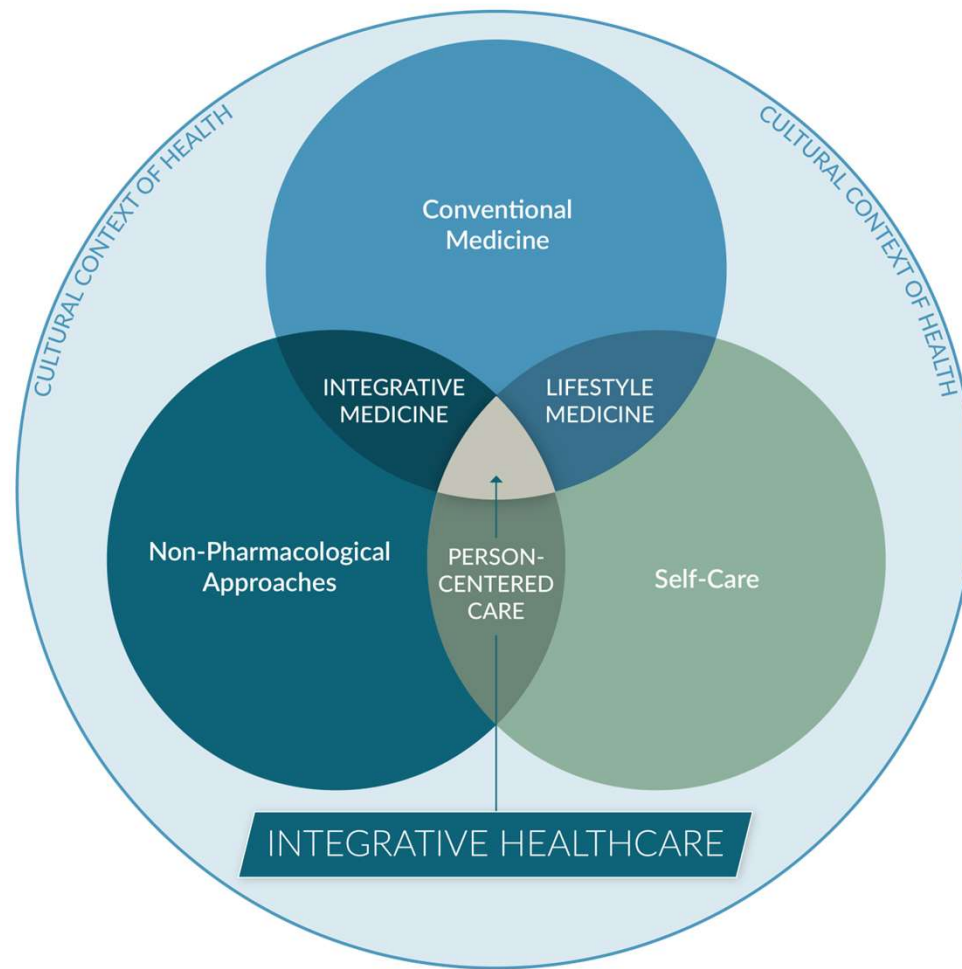
BRON: 2024 SIO, society for integrative oncology

Integrale geneeskunde stelt de gelijkwaardige relatie tussen patiënt en zorgverlener centraal, kijkt naar de **gehele mens**, maakt op basis van **wetenschappelijk onderzoek** gebruik van alle geschikte therapeutische en leefstijlbenaderingen, zorgprofessionals en disciplines, om zo tot **optimale gezondheid en optimaal herstel te komen**.

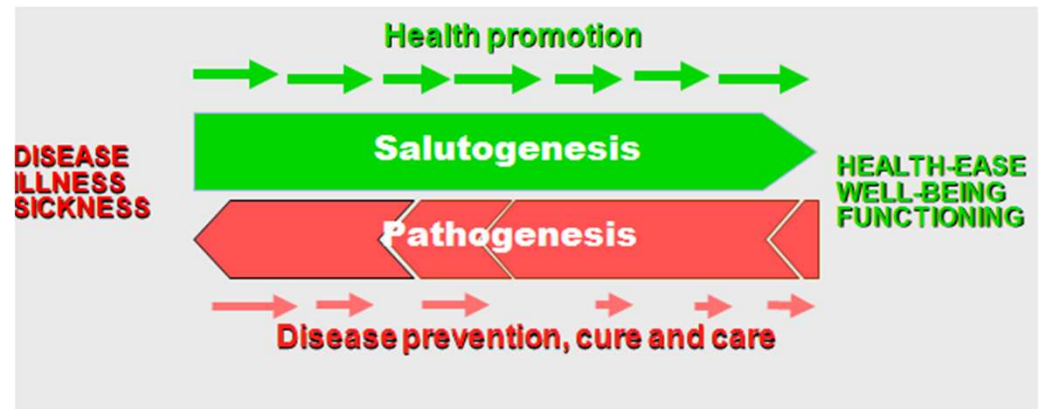
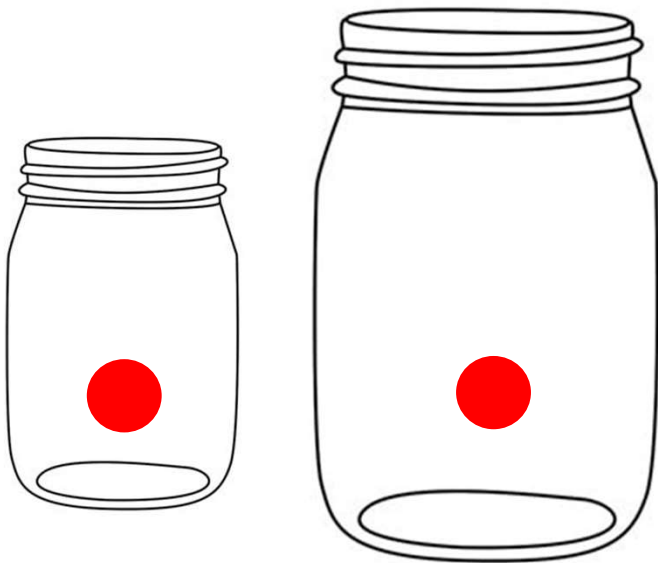

gelre ziekenhuizen

Zorg beter voor elkaar

Van pathogenese naar salutogenese

Van ziekte naar gezondheid: zelfhelende vermogen vergroten.

"Van welvaart naar welzijn!"

IM binnen Gelre

Integraal spreekuur: **geïndividualiseerde zorg**

Geen alternatief maar complementair behandelen!

Advies in de spreekkamer

Ethisch raamwerk
'Integrative Medicine'

	Werkt	Werkt misschien
Veilig	aanraden	toestaan
Niet-veilig	controleren, bewaken	sterk afraden

Drie goede vragen vanuit de patiënt
- Wat zijn mijn mogelijkheden?
- Wat zijn hiervan de voor- en nadelen?
- Wat betekent dat in mijn situatie?

Journal of Clinical Oncology®
An American Society of Clinical Oncology Journal

Enter words / phrases / DOI / ISBN / authors / keywords / etc.
Newest Content Issues Special Content Authors Subscribers About

ASCO SPECIAL ARTICLES
Integrative Medicine for Pain Management in
Oncology: Society for Integrative Oncology-ASCO
Guideline

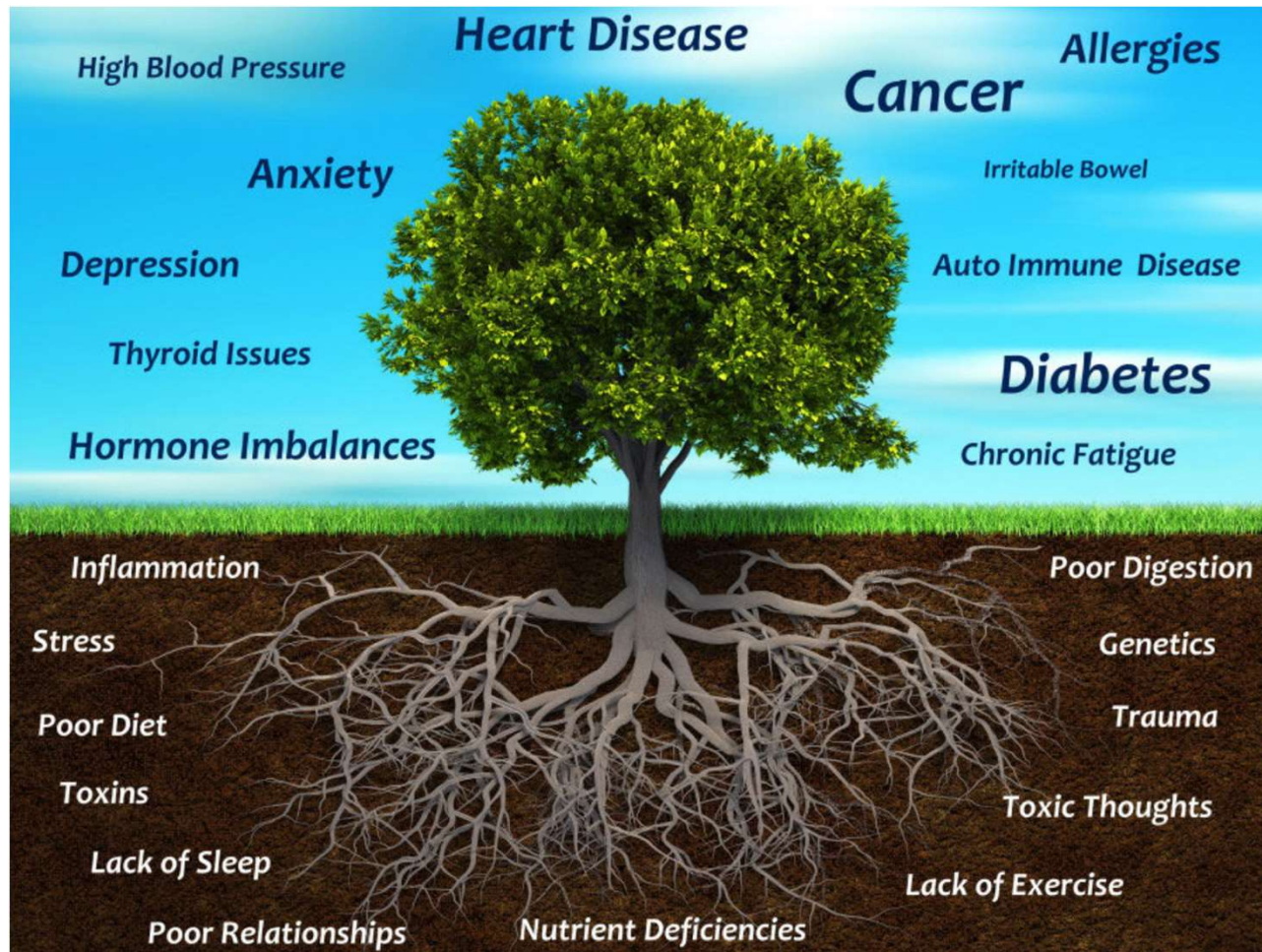
Het Leefstijlroer

 Arts en Leefstijl
Voor de zorg van morgen

Alle rechten voorbehouden.

Niets mag openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Thema's

70% leefstijl gerelateerde vragen:

- "Wat kan ik zelf doen?"
- "Ik ben zo moe"

Vraagstukken op het gebied van voeding, ontspanning, slaap, beweging, zingeving, middelen gebruik in combinatie met de ziekte en behandeling.

→ steeds meer onderzoek beschikbaar!

Integrative oncologie: veel neuropathie, slaapproblemen bij behandeling, opvliegers, overgewicht bij medicatie, angst- en stress klachten

Blaaskanker

Wereldwijd tot de tien meest voorkomende vormen van kanker.

Bevolkingsgroei en vergrijzing, ook blootstelling aan risico factoren: voedsel (UPF's), roken, kwaliteit van leven te bevorderen.

Recidief kans:

• *A meta-analysis involving 28 studies with 7,885 patients found that smokers (current/former) had a 68% higher risk of recurrence compared to never smokers¹.*

Subgroup analysis indicated that current smokers had a 24% higher risk of recurrence compared to former smokers

Nierkanker

- Smoking increases the risk of kidney cancer by 36%
- Obesity increases the risk of kidney cancer by 32%
- Hypertension is identified as a risk factor for kidney cancer by 18% of respondents

[Jpn J Cancer Res.](#) 1993 Dec;84(12):1223-9. doi: 10.1111/j.1349-7006.1993.tb02826.x.

Prognostic significance of selected lifestyle factors in urinary bladder cancer

K Wakai ¹, Y Ohno, K Obata, K Aoki

Affiliations + expand

PMID: 8294212 PMCID: PMC5919112 DOI: 10.1111/j.1349-7006.1993.tb02826.x

Onderzoekresultaten uit de Nederlandse prospectieve cohortstudie [UroLife](#) met data uit de Nederlandse Kankerregistratie ([NKR](#)) tonen voor het eerst aan dat gezond leven en het naleven van de leefstijlaanbevelingen voor kankerpreventie de kans op terugkeer van blaaskanker verkleint met ongeveer 25%. Daarnaast hangt een gezondere leefstijl bij patiënten met niet-spieurinvasieve blaaskanker samen met een betere kwaliteit van leven.

Meta-Analysis [J Cancer Res Clin Oncol.](#) 2023 Jun;149(6):2673-2691.

doi: 10.1007/s00432-022-04464-6. Epub 2022 Nov 21.

The impact of smoking on recurrence and progression of non-muscle invasive bladder cancer: a systematic review and meta-analysis

Supplementen... welke aanvliegroute?

Operatief

Radiatie / bestraling
Chemotherapie
→ tumorcellen kapot maken

Ortho-moleculair; complementair
→ immuunsysteem ↑

Imuuntherapie (relatief nieuw)
→ imuunspecifieke reactie ↑

Supplementen... welke aanvliegroute?

1. Plaats van de patiënt in het ziekteproces

- Preventief
- Curatief
- Palliatief

2. Indicatie (waarom)

- Is dit supplement de beste keuze? kwaliteit van supplement (samenstelling/ bijwerkingen/ houdbaarheid/ etc.)
- Interacties met regulier behandelingen
- Andere effecten van supplement die impact hebben op de behandelingen zoals hepatotox (lever) of nefrotox (nier)

Rode draad is vaak: Acceptatie van ziekte, angst klachten, moeite tot ontspannen → dit behandelen

Supplementen:

Immunotherapie

Voorzichtigheid kan nodig zijn bij het starten van immunotherapie in combinatie met medicinaal cannabisgebruik, om ervoor te zorgen dat immunotherapie niet wordt beïnvloed door de ontstekingsremmende eigenschappen van medicinale cannabis. (mediwetsite.nl) Advies: Staak cannabis, CBD en THC bij start immunotherapie

Bestraling:

Het effect van bestraling berust op oxidatie dus er is een interactie met anti-oxidanten
Geldt deze interactie voor doseringen tot ADH? Geldt deze interactie voor suppletie van aangetoonde tekorten?

Oppassen met:

Resveratrol, groene thee, echinacea en kurkuma (supplementen)
Sint Janskruid (drie weken voor de kuur stoppen!)

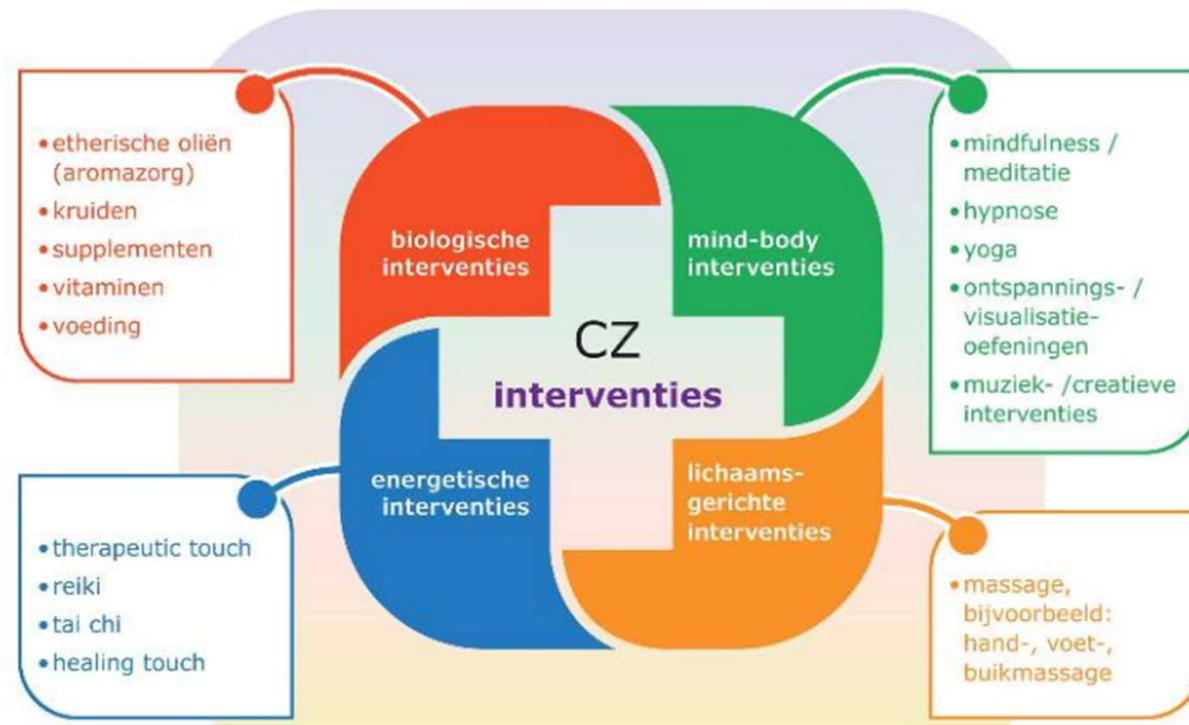
→ High dose anti-oxidanten vermijden 2 dagen voor tot 2 dagen na behandeling

vitamine C	vitamine E	selenium	zink
kurkuma	groene thee (extract)	resveratrol	ginseng
aloë vera	Q10	glutathion	mariadistel
quercetine	valeriaan	NAC	

Vitamine A, D en K zijn anti-oxidanten; worden niet 'high dose' gebruikt

Vitamine D: wekelijks? – kies dan de juiste dag!

Complementaire zorg, wat is er nog meer?

Van Praag Instituut

verbinders in de zorg

To take home

- Zorg goed voor jezelf! (Voeding, beweging, ontspanning, slaap, zingeving, sociaal)
- Maak kleine stapjes, dit wordt vanzelf een grote stap! Vraag hulp.
- Vitamine D ☺ , bekijk medicatie kritisch: is het nodig?
- Er bestaat **geen one size fits all**
- Lichaam en geest zijn één! Van ziekte naar gezondheid
- Volg je interesse : podcasts, boeken etc.
- Aanvullende bronnen:
 - <https://www.kanker.nl/gevolgen-van-kanker/complementaire-zorg-aanvullende-zorg-bij-kanker/algemeen/complementaire-zorg-bij-kanker>
 - Voedingenkanker.info <https://www.wkof.nl/leven-met-kanker/voedingenkankerinfo/>
 - Over het microbioom:
<https://www.oncologie.nu/nieuws/de-invloed-van-het-microbiom-op-kanker-en-het-immuunsysteem/>

voeding&kankerinfo
Van experts, voor patiënten

